

Aan de hand van praktijkvoorbeelden schrijven twee dierenartsen maandelijks over ziekten in de melkveehouderij. Dierenarts Toon Meesters (links), van dierenartsenpraktijk Visdonk uit Roosendaal, en Jef Laureyns (rechts), verbonden aan de Universiteit Gent, wisselen elkaar af bij een beschrijving van ziektebeeld tot behandeling.

Niet meer recht

Blijven liggen door algemene verzwakking

Enkele dagen geleden contacteerde een veehouder mij voor een melkkoel die niet langer recht kon staan. De koe kalfde drie maanden geleden en was eerder die week al behandeld voor een zware klinische uierontsteking. Daarbij had ze hoge koorts en was ze ziek. De koe lag in een aparte box op een goed ingestrooide betonnen ondergrond en stond niet meer op.

Door ziekte verzwakt

Melkstralen uit de vier uierkwartieren toonden een goede genezing van de mastitisinfectie aan. Het dier vertoonde geen klinische of zichtbare ziektesymptomen. Temperatuur, hartslag en ademhaling waren normaal. De penswerking was in orde en de mest van het dier was evenmin afwijkend.

Door betasting en aanpri-

ken met een naald testte ik de gevoeligheid van de ledematen. Verder onderzoek sloot uit dat het om een fractuur of aantasting van het zenuwstelsel ging.

Er was geen bijzondere reden waarom de koe bleef liggen. Mijn diagnose luidde dat de koe door mastitis sterk verzwakt was en te lang op dezelfde kant had gelegen met spierzwakte tot gevolg. Misschien had de melkkoel zich bezeerd toen ze probeerde overeind te ko-

men, waardoor ze niet meer durfde op te staan.

De behandeling van dit dier bestond in de eerste plaats uit een verplaatsing van de strobox naar de wei. Op een ondergrond van aarde hebben runderen meer grip en kunnen ze gemakkelijker overeind komen.

Om de koe te verplaatsen besloot ik samen met de veehouder haar op een grote rubberen mat te rollen, zodat we haar naar buiten konden trekken. Na toediening

van een kleine dosis pijnstillers en ontstekingsremmers kreeg het dier de kans om daar verder op krachten te komen. Twaalf uur later stond de melkkoel recht. Inmiddels loopt ze weer bij de andere koeien.

Beste grip op grond

Deze koe was vrij snel weer in de benen, maar dat kan ook anders. Als een koe te lang op dezelfde zijde blijft liggen, treden bijkomende letsels op door onder meer spierafbraak of zenuwknelling. Daarom is het aan te raden om liggende dieren regelmatig naar de andere zijde te rollen.

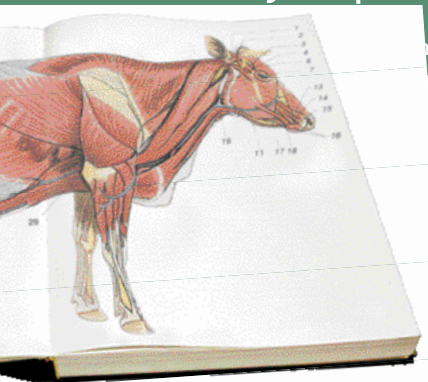
Bij de pogingen om recht te gaan staan lopen koeien grote kans om zich te bezeren, zeker bij huisvesting op beton. Het is raadzaam de koeien op een bodem met voldoende grip te leggen. De beste ondergrond is aarde of zand.

De eerste dag is het het beste om het dier met rust te laten. Als de koe na 24 uur nog niet rechtstaat, kunnen hulpmiddelen de koe overeind helpen. Door de kans op schade aan de heupbeenderen is gebruik van de heupklem echter niet aan te raden. De waterbak is het beste hulpmiddel.

*Jef Laureyns,
dierenarts te Merelbeke*

De encyclopedie **Downer-cow-syndroom**

met het downer-cow-syndroom zijn koeien die blijven liggen en overeind kunnen komen. De aandoening kent verschillende oorzaken. Onder meer een moeilijke kalving of verzwakking door kalfte, leververvetting of mastitis kunnen zorgen voor dit ziektebeeld. Ook een opgelopen trauma, zoals botbreuken en spier- of zenuwletsels, geven aanleiding tot koeien die niet meer opstaan. De dieren herstellen het best op de wei. Als de koe langere tijd blijft liggen, is het beter om het dier regelmatig en minstens elke acht uur van kant te wisselen. Dat verbetert de bloedsomloop en helpt verdere spier- en zenuwbeschadiging voorkomen.